

Durmuş Hocaoğlu

Ulemânın ve İntelijansiyanın Gücüne ve Önemine dâir

Yeniçağ, “Analiz”., 17 Mart 2006, Cuma., s.12
“Analiz” Sıra No: 369; 2006-031; Mart-07

YENİÇAĞ

İlim adamlarının ve entellektüellerin — bilhassa entellektüellerin, ama daha da fazlasıyla entellektüel ulemânın — önemi ve gücü bugüne kadar ekseriyetle gerektiği gibi değerlendiril(e)memiş; çok kereler hafife alınmış, hattâ aşağı bile görülmüştür. Ancak, dikkatlerden kaçması çok büyük hatâlara sebebiyet veren fevkalâde mühim husus da tam bu noktada ortaya çıkmaktadır: Ulemânın ve intelijansiyanın gücü ve önemi zannedildiğinin aksine, çok yüksek, intikamları çok acı ve ağır ve bütün bunların gerek müsbet ve gerekse de menfî bakımlardan te’sir alanı ise çok geniş, derin ve kalıcıdır. Halbuki görünürde ilmî ve entellektüel süreç yavaş çalışır; bu, bir anlamda, radyoaktif serpintilerin tesirine müşâbihdir: Yavaş çalışan süreç, birikimsel (kümülatif, inzimâmî) ilerleme ile sonuçta adetâ devleşen nefîceler yaratır. Ulemânın ve intelijansiyanın hafife alınmasına dâir tek bir örnek, bundan yaklaşık ikibin yıl kadar evvel yaşamış Romalı filozof Epiktetus’un şu cümlesinde görülebilir: “Filozof mu olmak istiyorsun? Hemen alaya alınmaya hazırlan.” [*Düşünceler*: XXXI]; demek ki o zamanın Romasında da filozof olmak alay konusu olmayı göze almak demekmiş! İkinci ve daha ağır bir örnek, kendi tarihimizdendir: “Felsefeciler de diğer mülhidler ve zındıklar gibidir; katledilmeleri gerekir” [*Kadızâde*., *Büyük Âmentü Şerhi*., s.239]. Birçok ilim erbâbının ne çektiklerine dâir tam bir örnek, işkenceyle ölüm tehdîdi karşısında, fikirlerinden rücû ettiğini bildiren bir istidâyı Enkizisyon’a veren Galile’nin başına gelenlerdir. Buna mukabil, filozofların intikamına dâir sarsıcı bir örnek de, Atina demokrasisinin, hocası ve herşeyi Sokrates’i haksız yere îdama mahkûm etmesi karşısında tam bir demokrasi aleyhtarı kesilen ve hâlâ te’sirleri devam eden, bütün jakoben siyâset anlayışlarının temel felsefesini inşâ eden Platon’dur v.s.

Ulemâ ve intelijansiyanın bu ehemmiyetinin ihmâl edilmesinin doğurduğu menfî netîceler hakkındaki en çarpıcı örneklerden birisi de, bilhassa Türkiye gibi ülkelerde çok görüldüğü üzere, ilmî ve entellektüel hayatın o ülkenin aslî omurgasını oluşturan sâdik unsurlarının dışındaki zümrelerin eline ve tekeline geçmesi hâlidir. Bu vaziyet, birçok bakımdan, o ülkeye adını veren, O’nun için en büyük fedâkarlıkları gözünü kırpmadan yerine getiren ana kitlenin, kendi ülkesi üzerindeki kontrolünü kaybetmesi gibi yıkıcı sonuçlar doğurmasına dahi yol açabilir.

Türkiye bunun en açık şekilde yaşandığı ülkelerden birisidir demiştik; nitekim, tarihe geri gitmeye hâcet kalmadan, sâdece son birkaç yıldan beri yaşamakta olduğumuz hâdiselere dikkatle bakınca, Türkiye’nin kaderini belirleyen ana faktörlerin başında, O’na sadâkat noktai nazarından defolu bir ilim adamları ve entellektüeller zümresinin ne kadar muazzam şekilde etkileyici ve yönlendirici olduğunu görmezlik etmenin mümkün olmadığı açıkça müşâhade edilebilir. Söz gelimi, çok yakın zamanda kısa zaman aralıklarıyla birbirini tâkip eden Ermeni ve Kürt konferansları, vatan savunmasını reddetmenin sözde felsefî kisveli adı olan “vicdânî red” mes’elesini ve muhtelif vesîlelerle karşılaşmış olduğumuz hukuka ve yargıya müdâhaleler, en çarpıcı misâllerdendir ve bu misâller de göstermektedir ki, her ne kadar Türkler, Türkiye’nin aslî ve tek, biricik unsuru, kurucusu ve herşeyi, O’na adını veren temel direk,

O'nun müdâfaası bahse konu edilince tek güven kaynağı olmasına mukabil, ilmî ve entellektüel hayattaki ağırlığa sâhip olamadığı için, kendi ülkesinde gerçek anlamda söz sâhibi de olamamakta ve bir anlamda, adı kendisinin, tadı başkasının olması karşısında ya seyirci kalmakta ya da olup bitenleri, dönüp duranları dahi idrâk edebilmekten uzak bulunmaktadır. Millî ulemâ ve intelijansiyanın sayıca çok bile olsa müessiriyyetinin zayıflığı, bu tahammül edilemez kırıcı netîcenin ortaya çıkmasında en önemli sebebi teşkîl etmektedir.

Merâmımı daha vâzih bir sûrette ifâde edebilmek için, açık ve anlaşılabilir birkaç misâli vurgu ile hâtırlatalım: Vatana ihânetin fikir kılığı altında tedâvüle sürülmesinden başka bir şey olmayan vicdânî redcilik karşısında Genel Kurmay'dan tek bir ses sadâ dahi çıktığını işitmedik; hâlbuki aynı makamın, bir başörtüsü bahse mevzû olunca nasıl da kükrediği unutulmuş olmadığı gibi, bundan sonra da aynıyla tekrarlanacağından hemen herkes emîn bulunmaktadır. Kezâ, Emeni Konferansı, Orhan Pamuk Dâvâsı ve en son Şemdinli İddianâmesi mes'elelerinde, "dokunulamaz ve müdâhale edilemez" hukuka ve yargı süreçlerine değil ki dokunmak veya müdâhale etmek, nasıl da darmadağın edilerek tozunun atıldığını; aynı veya benzer davranışların Türkiye'nin omurgası olan ama filiyatta "öteki" muâmelesi gören belirli bir kesimi tarafından sergilenmesi durumunda nelerin olabileceğini, bugün sessizliğe bürünenlerin hiç tereddüt etmeden nasıl zehir zemberek bildiriler yayınlayacağını tahmîn etmek hiç de zor olmasa gerek.

Hiç ama hiç, zerre miktârınca dahi ümitli değilim; lâkin yine de temennîm ve niyâzım odur ki, artık bâri bundan böyle, Türkler, kendi vatanlarının ve devletlerinin gerçekten gerçek sâhibi olmak için bu alanı ele geçirmenin şart olduğunu fehm ve idrâk ederek ona göre amelde kusur eylemesinler; ancak, bundan önce fehm ve idrâk edilmesi gereken, gurur kırıcı bu vaziyetin husûle gelmesinde kendilerinin de bir numaralı müsebbib olduğudur.

